

## TOPIC



# OP WEG NAAR SPORTIEVE (BASIS)SCHOLEN IN ARNHEM

Om de doelen van de Alliantie School & Sport te realiseren is de samenwerking van onderwijs en sportverenigingen vanzelfsprekend en van cruciaal belang.

De ontwikkelingen op het gebied van school en sport die zich de laatste jaren in Arnhem ontwikkelden, zijn in chronologische volgorde op een rij gezet. Duidelijk wordt hoe Arnhem er op dit moment voorstaat. **Door: Merijn Wilde**

Er is al veel gebeurd. Sportbedrijf Arnhem heeft hierbij als aanjager gefungeerd. Scholen en schoolbesturen zijn enthousiast. Om de voortgaande lijn uit te bouwen en te borgen, zijn we in gesprek met schoolbesturen over visie op bewegen en sport. De uitkomst zal voor de komende jaren richting aan de organisatie en inrichting rondom het thema school en sport geven. Hier volgt een terugblik op de actiepunten voor bewegingsonderwijs en schoolzwemmen 2000-2006. Arnhem heeft op dit moment 44 basisscholen met 66 locaties. Op 25 scholen zijn vakleerkrachten werkzaam.

## BEWEGINGSONDERWIJS

*Aanstelling consulent bewegingsonderwijs*  
Vanaf 1 augustus 1999 is een fulltime bewegingsconsulent bij Sportbedrijf Arnhem aangesteld.

### *Introductie methode Planmatig Bewegingsonderwijs*

Op dit moment werken dertig scholen met deze methode. Ervaring leert dat de methode uitermate geschikt is, daar waar vakleerkrachten samenwerken met groepsleerkrachten. De methode zorgt voor een gevarieerd lesaanbod, is goed toepasbaar en zorgt er bovendien voor dat alle leerlijnen voldoende aan de orde komen.

### *Accommodaties op orde*

Groot spelmateriaal op basisniveau gebracht, klachtenafhandeling verbeterd.

### *Effectieve roostering*

Op basis van aanmelding, betere afstemming met scholen over de planning van de

lessen bewegingsonderwijs en schoolzwemmen. Hierbij is gekeken naar busvervoer en accommodatiegebruik. De vakleerkracht is meer wijkgericht ingeroosterd, hierdoor is er minder reistijd.

### *Duale taakstelling*

Op de 25 scholen waar vakleerkrachten werken, hebben deze vakleerkrachten een duale taakstelling. Binnen/buitenschools leren heeft hierdoor op die scholen een impuls gekregen. De formatie is de afgelopen jaren gegroeid van 3,5 naar 10,5 fte aan het begin van dit schooljaar.

**WIJKGERICHT INROOSTEREN  
SCHEELT REISTIJD**

### *Ontwikkelen vangnet (MRT-club extra)*

Vanaf 2002 worden er in een drietal wijken activiteiten georganiseerd, onder de noemer Club Extra. Kinderen die net iets anders bewegen kunnen deelnemen aan deze activiteiten. In drie andere wijken gebeurt dit onder de noemer Gym plus. Onder schooltijd worden er op vier scholen MRT-lessen door de vakleerkracht verzorgd.

### *Ontwikkelen scholingsplan groepsleerkrachten*

- In 2001 is er een scholing ontwikkeld voor groepsleerkrachten binnen de vijf activiteitengebieden: spel, turnen, stoelspelen, bewegen op muziek en atletiek. Twee keer is er een spelbijscholing geweest (deelname van negentien groepsleerkrachten), één keer een minitrampolinescholing (deelname van achttien groepsleerkrachten).

### *Samenwerking Cios Arnhem/HAN Nijmegen*

- In 2003 is een convenant gesloten met het Cios met betrekking tot samenwerking op school en in de wijk.
- Op zestien scholen ondersteunen ongeveer 75 studenten Lobos de lessen bewegingsonderwijs.





Vriendschap

- Ook studenten van de opleiding HAN Nijmegen worden inmiddels op meerdere scholen ingezet.
- Gemiddeld lopen 25-30 studenten stage bij naschoolse sportactiviteiten. Daarnaast lopen studenten stage bij diverse sportverenigingen. Het aantal studenten is (nog) niet bekend.

### SCHOOLZWEMMEN

#### *Protocol schoolzwemmen verbeterd*

In het schooljaar 2000/2001 is de uitvoering van de taken genoemd binnen het protocol beter toegepast. Met name de toezichthoudende taak van de groepsleerkracht is aangescherpt.



Acrogym

#### *Aanpassing organisatie*

##### *Kleinere groepen*

Groepsgrootte van één op twintig, naar één op vijftien naar één op twaalf.

##### *Communicatie*

Twee keer per jaar is er informatie over het programma schoolzwemmen naar de ouders en school.

##### *Scholing*

Alle lesgevende docenten zijn en worden jaarlijks bijgeschoold; vakinhoudelijk en op het gebied van EHBO.

##### *Functionele ongelijkheid*

'Witte' scholen hebben meer ondiep badwater vrijgemaakt voor 'zwarte' scholen.

##### *Vangnetregeling*

Groep 3 kan al eerder kennismaken met het schoolzwemprogramma. Kinderen van 'zwarte' scholen krijgen in plaats van 30 minuten-lessen, lessen van drie kwartier aangeboden. Kinderen uit groep 6, 7 en 8 kunnen bij voldoende badwater, alsnog een diploma halen tijdens de lessen van groep 4 en 5. Kinderen uit groep 6, 7 en 8 kunnen versneld instromen bij de particuliere zwemlessen.

##### *Leerlingvolgsysteem*

Er is een nauwkeurig leerlingvolgsysteem opgezet, gebaseerd op de lespunten van het zwem ABC. Gemiddeld 3000 kinderen krijgen jaarlijks zwemlessen aangeboden.



Overzicht houden



Val achterover

Uit het leerlingvolgsysteem blijkt dat nu 93% van de kinderen met minimaal één diploma de basisschool verlaat.

#### *Natte ClubExtra*

Voor kinderen, die net iets anders bewegen, wordt er inmiddels ook een natte ClubExtra-activiteit aangeboden. In groepjes van maximaal zes kinderen worden de kinderen bijgespijkerd.

#### *Samenwerking Cios*

In 2003 is er een convenant gesloten met het Cios met betrekking tot samenwerking op school en in de wijk. Dit heeft geresulteerd in structurele ondersteuning van het programma schoolzwemmen door ongeveer 125 studenten gedurende drie momenten in de week.

#### **AANSLUITING SCHOOLSPOORT - NASCHOOLSE SPORT 2000-2006**

##### *Samenwerking verenigingen*

- Zes jaar lang vier verenigingen per jaar verenigingsondersteuning conform BOS-methodiek.
- Drie jaar lang tien WhoZnextgroepen bij verenigingen. Deze organiseerde conform BOS-methodiek minimaal drie activiteiten per jaar.
- Bij vijf verenigingen is er gedurende zes jaar een jeugd-sportcoördinator conform BOS-methodiek.
- Overeenkomsten gesloten met de tennisbond (2004) en de judobond (2006) conform BOS-methodiek. Jaarlijks zijn er vijf tennisprojecten en tien judoprojecten.

##### *Sportbuurtwerk nieuwe stijl*

Het huidige functieprofiel van de sportbuurtwerker (7 fte) is meer gericht op de BOS-methodiek, van een meer uitvoerende taak naar coördinerend en ondersteunend.

##### *Vernieuwing aanbod*

- Cool Kids Sport (twee scholen groep 7 en 8, met name outdoor programma's zomer en winter).

- Sport van de maand (kennismakingsles op school, daarna twee keer in de wijk en afsluitende les bij de vereniging op zes scholen voor groep 3 t/m 8).
- Clinics (o.a. tennis, skate, turnen, handbal, badminton, basketbal en hockey) jaarlijks 50 clinics.
- Sportwijs 1190 kinderen doen jaarlijks mee aan 43 verschillende takken van sport.
- Schoolsportkalender. 5300 kinderen doen jaarlijks mee aan de schoolsporttoernooien (basketbal, schaken, voetbal, hardlopen, handbal, tennis en dammen).
- Verlengde schooldag (VSD). Jaarlijks worden minimaal twintig VSD-activiteiten uitgevoerd. Gemiddeld nemen tien kinderen aan deze activiteiten deel.

#### **POOL VAKONDERWIJS**

In het volgende deel een terugblik op de actiepunten organisatie, aansturing en coördinatie van de pool vakonderwijs 2000-2006.

##### *Vakgroep bewegingsonderwijs*

Alle vakleerkrachten tezamen vormen de vakgroep bewegingsonderwijs.

Deze vakgroep heeft een belangrijke functie voor de vakleerkrachten. Zij komen regelmatig bij elkaar, ervaringen worden uitgewisseld, nascholing (waaronder EHBO) vindt plaats, clinics worden georganiseerd en er is tijd voor gezellige momenten.

De formatie vakleerkrachten bedraagt op dit moment 10,5 fte en is ondergebracht in een pool. Specialisten die belast zijn met het geven van bewegingsonder-





wijs (aan meerdere groepen) zijn ook van harte welkom om zich aan te sluiten bij de vakgroep.

#### *Ontwikkeling vakwerkplan*

Voor het programma schoolzwemmen is een vakwerkplan ontwikkeld waarmee in de praktijk gewerkt wordt. Een vakwerkplan bewegingsonderwijs is niet ontwikkeld. Scholen werken veelal met een nieuwe methode (planmatig bewegingsonderwijs). Dertig scholen hebben deze nieuwe methode aangeschaft.

#### *Leerlingvolgsysteem*

Zowel binnen het programma schoolzwemmen als het bewegingsonderwijs is een werkbaar leerlingvolgsysteem ontwikkeld. Deze is in het zwembad gebaseerd op lespunten van het zwem ABC. In het bewegings- onderwijs is dit leerlingvolgsysteem gebaseerd op de leerlijnen. Hiermee is het mogelijk de leerlingen gedurende hun hele schooltijd op hun motorische vaardigheden te volgen. Kinderen die moeite hebben met de motorische vaardigheden komen in aanmerking voor Gym+ of ClubExtra.

#### *Functieprofiel coördinator*

Er is een duidelijk functieprofiel van de coördinator vakgroep bewegingsonderwijs ontwikkeld. De functie van de coördinator is nu ondergebracht bij het onderwijs (0,3 fte). Zijn/haar werkzaamheden zijn gerelateerd aan groei/krimp van de pool.

De omvang van de taken bestaat uit 0,5 fte, waarvan 0,2 fte gefinancierd wordt door de gemeente.

#### *Effectieve roostering binnen projecten breedtesportimpuls en buurt-onderwijs-sport (BSI/BOS)*

Door groei van de pool kunnen de vakleerkrachten meer wijkgericht ingezet worden. Dit heeft tot gevolg dat er zowel minder reistijd als taaktijd verloren gaat. De vakleerkracht is hierdoor steeds meer een herkenbaar gezicht op school, in de wijk en bij de vereniging. Daar waar er BOS-projecten lopen maakt hij/zij deel uit van het BOS-team.

Om in aanmerking te komen voor in eerste instantie de BSI- en later de BOS-regeling hanteert de gemeente het principe voor wat hoort wat; scholen die te kennen hebben gegeven in aanmerking te willen komen voor zo'n project moeten daarin zelf ook hun steentje bijdragen: het beschikbaar stellen van een aantal fte's. Tezamen met de 'gemeente-fte's' werd het op deze wijze mogelijk op een aantal scholen een vakleerkracht aan te stellen.

De aanstelling is van een zodanige omvang dat tenminste een van de twee lessen bewegingsonderwijs wordt gegeven door een vakleerkracht.

De komst van een vakleerkracht betekent op veel scholen een belangrijke kwaliteitsimpuls voor ons vak.

Het hele sportieve klimaat zowel binnen als buiten de school krijgt hiermee de aandacht die het verdient.

Natuurlijk bestaat de belangrijkste taak van de vakleerkracht uit het verzorgen van de lessen bewegingsonderwijs. Daarnaast is hij/zij de initiator van sportieve activiteiten zowel binnen als buiten de school. Dit laatste kan zowel in een coördinerende als ook in een uitvoerende rol.

#### **BLIK VOORUIT**

Al deze ontwikkelpunten tezamen zorgen ervoor dat in Arnhem op veel plaatsen aan de voorwaarden voldaan wordt ruimte te scheppen voor het uitbouwen van bewegen en sport in en rondom de school.

Zien de scholen het belang in van goed kwalitatief bewe-

#### **Praktijkvoorbeeld Arnhem**

Wijk Klarendal, St Marten, Sonsbeekkwartier.

Vijf basisscholen, waarvan drie met een vakleerkracht. Vakleerkrachten verzorgen ook naschools aanbod, ze hebben een duale taakstelling.

Wat gebeurt er naast de reguliere lessen bewegingsonderwijs?

- Samenwerking met lokale sportverenigingen: Budo sport Arnhem (Judo Op School project), Turnvereniging AAC, Atletiekvereniging Ciko.
- Deelname aan kennismakingslessen via gemeentelijk project Sportwijs.
- Deelname aan schoolsporttoernooien voetbal, basketbal.
- Deelname aan schaatsactiviteit en rondje Nederland (hardloopwedstrijd Openluchtmuseum).
- Naschools aanbod: gym+, peutergym.
- Nauwe samenwerking met buurtsportvereniging Sportpunt Klarendal, alwaar dagelijks aanbod.

gingsonderwijs gecombineerd met een goede aansluiting in het naschoolse traject, waarin ook de samenwerking met plaatselijke sportverenigingen tot zijn recht komt, dan ontstaan er mooie plaatjes.

Op een aantal plaatsen in de stad, zoals in de wijk Klarendal is het al zover (zie kader).

Elders wordt hard gewerkt om de idealen van de Alliantie te verwezenlijken.

#### *Over de auteur*

*Merijn Wilde, werkzaam als coördinator van de vakgroep bewegingsonderwijs in Arnhem en tevens in dienst van de Alliantie als scorende spits.*

*Foto's: Edwin van Gastel*

*Correspondentie: [merijn.wilde@arnhem.nl](mailto:merijn.wilde@arnhem.nl)*